

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 17. aprila 1940

Cena posamezni številki din 1.50

Denar iz nogavic!

Obtok bankovcev je že presegel vsoto 10-3 milijarde din in računati moramo s tem, da se bo povečal še bolj. V normalnih časih bi se moralo tako veliko povečanje denarnega obtoka pokazati tako v vlogah denarnih zavodov kot tudi v povečani gradbeni delavnosti. Teh razveseljivih pojavov pa sedaj ni. Vloge v denarnih zavodih so se dvignile komaj za spoznanje, nikjer pa ni opaziti znakov večje podjetnosti. To dokazuje, da ljudje drže denar doma, da je prišla do veljave zopet politika shranjevanja denarja v nogavicah.

Za naše gospodarstvo, ki itak že zelo trpi zaradi pomanjkanja kapitala, je to hud udarec in treba je storiti vse, kar je le mogoče, da nam še tisto malo domačega kapitala, kar ga imamo, ne obleži kot mrtev kapital. Na vsak način je treba doseči, da bo ta kapital oživil našo gospodarstvo, omogočal nastanek novih podjetij in s tem večal našo gospodarsko silo.

Jasno je, da le z lepimi besedami ni mogoče zvabiti kapitala iz nogavic. Naj bodo argumenti še tako močni, če nimajo ljudje pravega zaupanja, vsi argumenti nič ne pomagajo. Denar se more izvabiti iz nogavic le na ta način, da se mu zagotovi boljše obrestovanje, da se vzbudi v ljudeh želja po večjem dobičku.

Zato je treba dovoljevati domačemu kapitalu, ki se investira v podjetja, posebne ugodnosti, da bo obrestovanje tako naloženega denarja gotovo rentabilno. Te ugodnosti morejo biti razne vrste. Predvsem treba ustvariti pravno varnost, da bo imel vsak podjetnik to gotovost, da se čez noč ne bodo spremenili davčni ali drugi predpisi ter vrgli vso njegovo kalkulacijo ob tla. Podjetniki morajo imeti nadalje zavest, da morejo tudi brez posebnih dobrih zvez računati s tem, da dobe državne dobave, če njih blago ustreza držbenim pogojem in če je tudi cena njih ponudb primerna. Podjetniki pa morajo imeti končno tudi to gotovost, da so varni tudi pred presenečenji po samoupravnih telesih, da jim tudi ta ne morejo kar na lepem navaliti nova bremenja.

Znatno bi se povečala podjetnost tudi s tem, če bi se dovoljevale novim podjetjem razne davčne ugodnosti. Tako ne bi država prav nič izgubila, če bi po vrsti vsakemu novemu domačemu podjetju dovolila za pet ali deset let davčno prostost ali vsaj delno davčno prostost. Kajti če se to podjetje ne ustanovi, itak ne dobi država nobenih davkov. Če pa nastane novo podjetje, ima država tudi pri davčni prostosti novega podjetja vendarle svoje dohodke v obliki uslužbenskega davka ter indirektnih davkov. Vsako novo podjetje pomeni za državo nove dohodke, po prenehanju davčne prostosti pa celo znatno povečanje dohodkov. Z davčno prostostjo za nova podjetja bi država dejansko izvajala silno plodno investicijsko davčno politiko.

Tudi pri uvozu surovin bi mogla država prav znatno pospešiti zasebno podjetnost. Če bo imel podjetnik gotovost, da bo dobil potrebne surovine, da bo vsaj v tem pogledu lahko brez skrbi, se bo mnogo raje lotil posla, dočim

danes ravno ta negotovost glede surovin vsako podjetnost silno ovira.

Prostora za nova podjetja je v naši državi še silno veliko, saj smo samo lani uvozili za skoraj 750 milijonov din blaga, ki bi ga lahko izdelovali doma. Ni zato posebna umetnost pridobiti ljudi za to, da bi se lotili izdelovanja tega blaga, če se jim nudijo še druge

ugodnosti. Če smo mogli z raznimi privilegiji privabiti v deželo znatne vsote tujega kapitala, bi tem laže z mnogo manjšimi ugodnostmi pridobili domači kapital za investicijsko delavnost.

Na vsak način je treba doseči, da se denar iz nogavic zvabi za oživilje podjetnosti, ker nikakor ne smemo trpeti, da bi naš domači kapital ležal mrtev, name-

sto da dela. Samo s podjetnostjo se ustvarja resnično blagostanje in denar, ki se je nabral zaradi velikega dviga cen agrarnih proizvodov, mora krožiti ter v drugi obliki omogočiti konsumentom teh proizvodov, da zaslužijo razliko med novimi in starimi cenami agrarnih proizvodov. Denar iz nogavic! To je danes glavna zahteva dobrega gospodarstva.

maksimum učinka z najbolj racionalnim izkoriščanjem razpoložljivih surovin. Sedanje pomanjkanje surovin ni nastalo zato, ker bi imeli surovin v resnici manj, temveč ker so se povečale potrebe. Priskrbeti moramo naši kovinski in železni industriji več surovin kakor lani. Ravno tako tudi tekstilni industriji. Poskrbeli smo, da dobimo iz Madžarske železo. Nemčija je še enkrat potrdila svojo pripravljenost, da nam dobavi 5000 ton pločevine. Skupno pa potrebuje naša država še 100.000 ton surovega železa. Za postavitve dveh visokih peči je treba okoli 150 milijonov din. Nastaja vprašanje denarja, ki se danes ne more rešiti z lahkoto. Treba je namreč računati tudi s tem, da morajo te visoke peči obratovati tudi v mirni dobi, ko bodo potrebe po topilskih proizvodih manjše. To vprašanje se bo moralo rešiti ali z mobilizacijo državnega kapitala ali pa skupno s sodelovanjem državnega in zasebnega kapitala ali pa s pomočjo tujega kapitala.

Mi nadalje potrebujemo 250.000 ton koksa. Madžarska nam bo dobavila okoli 20.000 ton, Nemčija pa nam lahko brez težav dobavi vsak mesec okoli 20.000 ton koksa. Proučuje pa se tudi vprašanje postavitve kokarne v Bosni, vendar pa iz tehničnih razlogov ne more biti postavljena takšna kokarna pred dvema letoma.

Gledati pa je tudi na to, da se surovine, ki jih dobimo iz tujine, pravilno razdele na posamezna podjetja z ozirom na njih kapaciteto in njih potrebe.

Dr. Mišić je na koncu naglasil, da je samo v tem smislu razumeti njegove besede o potrebi uvedbe dirigiranega gospodarstva.

Romuni ponudili koruzo po 135 din

Na odločujočih mestih se pripravljajo ukrepi, da se prepreči nadaljnji dvig cen pšenici in koruzi. V ta namen je že pripravljeno besedilo uredbe o obvezni prijavi zalog koruze. Uredba bo baje že danes objavljena. Uredba predvideva zelo stroge kazni za vse proizvajalce, ki ne bi svojih zalog prijavili. Tudi za nepravilne prijave so določene zelo stroge kazni (do 50.000 din ali 30 dni zapora). Uredba predvideva tudi možnost maksimiranja cen koruze.

V zvezi s tem poroča »Jugoslovanski Kurir«, da je tudi že odobren predlog, da se uvozi 10.000 vagonov koruze, in sicer carine prost. Romuni so nam že ponudili 3000 vagonov koruze po 135 din za 100 kg cif Sisak. Romuni so torej za 32-5% cenejši, kakor pa je cena naše koruze. Če pa štejemo še prevoznino, potem so Romuni cenejši celo za 43-5%.

Bolgari nam bodo dobavili 200 vagonov riža

Naše pristojne oblasti so odobrile, da se more uvoziti iz Bolgarske 200 vagonov riža proti kompenzaciji za modro galico. V Beogradu se mudi že nekaj časa bivši bolgarski minister Velev, ki je tudi predsednik Bolgarsko-jugoslovanske zbornice v Sofiji. Gospod Velev je že stopil v stik z zastopniki naše industrije modre galice, da bi se mogel izvršiti ta kompenzacijski posel. Pričakujejo, da bo še ta teden dogovor sklenjen.

V Jugoslaviji možna samo ena gospodarska politika

Ustanoviti pa se mora gospodarski svet

»Metalurgija«, glasilo Državne zveze jugoslovanske industrije železa in kovin, je v svoji zadnji številki objavila na uvodnem mestu članek svojega glavnega urednika Zvonimira Martinkovića o naši gospodarski politiki, ki more biti v Jugoslaviji samo ena. Čeprav se v vsem ne strinjamo s tem člankom, smatramo vendar za potrebno, da ga objavimo tudi na tem mestu, da se vidi mnenje naše težke industrije. G. Martinković piše:

»Brez ozira na načelno in ideološko opremljanje raznih stremeljenj, ki se razvijajo pred široko javnostjo, danes dejansko v vseh državah inspirira politiko gospodarstva in povsod so občna politika in diplomacija samo instrumenti gospodarske politike. (Pri nas to žal še ni doseženo. Op. ur.) Celo uporaba oborožene sile ni več ultima ratio kraljev, temveč zadnji adut gospodarskih stremeljenj. Gospodarstvo in od njegovega razvoja pogojene socialne razmere dajejo ton in smer notranji in zunanji politiki celo onih držav, v katerih so se dolgo prizadevali, da bi gospodarske in socialne probleme politisili nazaj v drugo vrsto.

Res je, da pri nas ni bilo glede vodenja gospodarske politike nikdar vse v redu. Zato se tudi ni čuditi, da tudi danes ni naša gospodarska politika na višini, na kateri bi morala biti.

V lanskem septembru po sklenitvi sporazuma smo naglasili, da je gospodarsko močna Jugoslavija najboljša jamstvo, da bodo v njej zadovoljni tako Srbi ko Hrvati in Slovenci. Zahtevajoč načrtno delo v gospodarstvu, a zlasti v industriji, smo (kolikor nam je znano kot prvi) istočasno poudarili potrebo popolnega sodelovanja in popolne koordinacije v gospodarstvu, ker edinstvo našega gospodarskega ozemlja — ki obsega vse državno ozemlje kraljevine Jugoslavije — ne sme biti niti trenutek sporno.

Dočim pa se drugi narodi, veliki in majhni, prizadevajo, da povečajo ali vsaj ohranijo svoj življenjski in gospodarski prostor, se morejo pri nas v zadnjem času opaziti neki pojavi, na podlagi katerih moramo priti do zaključka, da so med nami žal tudi takšni ljudje, ki delajo, morda nezavedno, za zmanjšanje in desorganizacijo našega gospodarskega prostora. Pri tem pozabljajo — tudi v svojo škodo — da je naš skupni gospodarski prostor najvažnejši pogoj našega splošnega napredka in je njegovo edinstvo conditio sine qua non za ohranitev in nadaljnji razvoj našega samostojnega gospodarstva v tem delu Evrope. Ne moremo se otresti vtisa, da

se je ob upravnih preureditvi naše kraljevine, ki je v teku, na eni strani včasih bolj gledalo na določene formalnosti kakor pa na diktat gospodarskih potreb, ki se v teritorialno enotni državi, ki je še vedno enotno gospodarsko območje, morajo vsaj koordinirati. Na drugi strani pa so zopet ljudje, ki hočejo biti pod novimi razmerami večji katoliki od papeža samega in ki pri svojem prilagojevanju novi situaciji predlagajo tudi takšne ukrepe, ki so očitno naperjeni proti složenemu in koordiniranemu delu v našem gospodarstvu.

Nočemo govoriti o konkretnih primerih, niti ne želimo kogar koli direktno obtoževati, vendar pa smatramo za svojo dolžnost, da takšne nemile pojave načelno obsojimo in da jih žigosamo. Ni teh obzirnosti, ki bi nas mogle v tem preprečiti, ker smo globoko prepričani, da pomenijo takšni pojavi torpediranje konstruktivnega dela v našem gospodarstvu, ki se še vedno nahaja v začetni dobi svojega organiziranja in ki se mora nujno spraviti v sklad z novimi gospodarskimi razmerami na svetu.

Gospodarski krogi žele konstruktivno gospodarsko politiko, ki je za nas edino možna realna politika. Naravno, da je takšna politika na enotnem gospodarskem prostoru kakor je kraljevina Jugoslavija mogoča le, če se najprej koordinirajo interesi v posameznih panogah gospodarstva, nato pa med vsemi gospodarskimi panogami, vedno pa le z ozirom

na višje stališče, na stališče interesov vse države.

Da bi se uspešno inavgurirala zdrava in realna gospodarska politika, niso važna naša notranja, čisto politična vprašanja niti ni važno to, če so Srbi, Hrvati in Slovenci en, dva ali trije narodi — važno je samo to, da mi vsi živimo in da tudi hočemo živeti na enotnem gospodarskem ozemlju, na katerem ni nobenih notranjih mej niti ovir za neovirano zamenjavo blaga in na katerem logično ne more biti več ko samo ena gospodarska politika.

To si treba zapomniti, ne pa od časa do časa preprečevati formiranje določene gospodarske politike, ki se bo ozirala na interese celote ko tudi vseh njenih delov. Podiranje in oviranje konstruktivnega dela ni nikaka spretnost. Nasprotno spretnost je v tem, sodelovati pri skupnem delu in tam zastopati svoja posebna mnenja. Vse drugo vodi k oslavljenju in razsulu.

Dostavili bi le to, da enotna gospodarska politika zahteva tudi, da je tu telo, ki vodi to enotno gospodarsko politiko. Takšno telo pa bi mogel biti samo gospodarski svet, ki bi ga izvolili zastopniki gospodarskih organizacij iz vse države. Le gospodarski svet bi mogel tudi dati jamstvo, da se bo vodila enotna gospodarska politika v interesu vseh pokrajin in da bo neodvisna od birokratizma in onega centralizma, ki je kriv za vsa notranja nesoglasja v naši državi.

Napoveduje se dirigirano gospodarstvo

Na seji državne zveze jugoslovanske železne in kovinske industrije je govoril tudi dr. Mišić, načelnik industrijskega oddelka ministristva za trgovino in industrijo. V svojem govoru je podčrtal pomen kovinske stroke za našo industrijo ter naglasil potrebo, da se mora naša kovinska industrija bolj hitro razvijati. To je tudi dosegljivo, ker ima naša država potrebne surovine, poleg tega pa tudi ceneno delovno silo, velika ležišča premoga ter izredne možnosti za izkoriščanje vodnih sil. Pa tudi prodaja industrijskih izdelkov ima še velike možnosti razvoja, ker se bodo konsumne možnosti v državi še znatno povečale.

Nato je govoril dr. Mišić o naši gospodarski politiki ter zlasti omenil, da vlada pri nas popolna desorganizacija v gospodarstvu in da nimamo nobenega načrta za izgraditev naše industrije. Začeli smo sedaj misliti na to, da uvedemo

nekateri ukrepe za načrtno pospeševanje industrije in ni se treba iznenaditi, če bomo nakrat zaplaval v dirigirano gospodarstvo. Takšno gospodarstvo zahtevajo sedanje razmere in dobro pojmovani interesi industrije. Pri izvajanju teh ukrepov pa se bodo upoštevale bogate izkušnje in zdrav instinkt naših gospodarskih ljudi, katerim bo prepuščena svobodna iniciativa v okviru vsega načrta ter si bo država samo za držala pravico kontrole nad izvajanjem tega načrta.

Ker so nekateri industrialci izrazili svojo bojazen, da bi moglo imeti pri nas dirigirano gospodarstvo samo slabe posledice, je povzel dr. Mišić še enkrat besedo, da pojasni, kaj je mislil pod pojmom dirigiranega gospodarstva. Dr. Mišić je dejal, da je razumel pod pojmom dirigiranega gospodarstva prizadevanje države, da se v sodelovanju z zainteresiranimi gospodarskimi ljudmi doseže

Občni zbor Tujsko-prometne zveze v Ljubljani

Ne obljublja se nam sicer posebno dobra tujska sezona, ker bo zaradi vojnih dogodkov prišlo najbrže v našo državo le malo tujih turistov. Vendar je mogoče, da bo vsaj v Sloveniji tujska sezona kolikor toliko dobra, če se posreči nadomestiti izpadek tujih turistov z domačimi gosti. To pa je dosegljivo in kakor je pokazal včerajšnji občni zbor Tujsko-prometne zveze, vse naše turistične organizacije tudi v tem smislu delajo. Zato tudi ni bilo zanimanje za občni zbor Zveze nič manjše kot druga leta, temveč je bila udeležba na obnem zboru še večja. A tudi poročila, ki so bila podana na obnem zboru, dokazujejo, da je bila Tujsko-prometna zveza lani uspešnejša, da je število njenega članstva naraslo, a da je tudi zanimanje ljudstva za delo tujsko-prometnih organizacij vedno večje. Tako ima Tujskoprometno in olepševalno društvo za Notranji Bohinj, v malem kraju Sv. Janez, 105 članov, kar je pač izredno veliko. A tudi nekatera druga društva imajo presenetljivo veliko število članstva. Zaradi živga zanimanja za delo Tujskoprometne zveze je tudi pričakovati, da bo njeno delo še znatno napredovalo.

Dobro obiskani občni zbor Tujskoprometne zveze v Ljubljani je otvoril ob 10. dopoldne njen predsednik dr. Ratej. Konstatiral je sklepčnost, pozdravil vse zborovalce, zlasti pa:

zastopnika banske uprave in načelnika oddelka za trgovino, obrt in industrijo **Dragotina Trstenjaka**, zastopnika bana dr. Natlačena inšpektorja **Westra**,

Delo Tujsko-prometne zveze v letu 1939.

Tujskoprometna zveza je dobila leta 1939. pravila in je bila tudi reorganizirana. Delo Zveze je bilo živahno. Število članstva se je zvišalo od 73 na 101. Vendar pa bi moglo biti članstvo številnejše. Da je včlanjenih samo 7 občin, je res premalo. Niti Novo mesto ni član Zveze!

Zaradi vojnih dogodkov je bila uprava prisiljena izvesti največjo štednjo. Nekatere biljetarnice so se zato opustile, število vseh namneščenecv pa se je znižalo od 28 na 21. Zveza je skrbela za strokovno naobrazbo svojega uradništva.

Predsednik Ratej je omenil, da je delo Zveze in biljetarni poploma ločeno, ker jamči Putnik le za primanjkljaj biljetarn, ne pa tudi za ev. primanjkljaj Zveze. Za glavno biljetarno prispeva Putnik 250.000 za osebne in 215.000 din za materialne izdatke.

Kljub neugodnim razmeram je predvideni primanjkljaj v višini 51.430 din narastel le za 13.256 din.

Zveza se je trudila za izboljšanje sanitarnih razmer v turističnih krajih. Priredila je številne tečaje. Za vse vrste tečajev je izdelala banska uprava učne načrte.

Sodelovanje Zveze z oblastmi, javnimi ustanovami in tujskoprometnimi organizacijami je bilo intenzivno.

Zveza je posredovala za ureditev smuških tirov pri Kranjski gori, v Ratehah in na Planici. Prizadevala si je za rešitev raznih cestnih vprašanj, izgraditev kopalnic (v Moravčah, Sevnici) ter za napravo vodovoda v Mediji-Izlakah. Posredovala je zaradi povečanja mesečne kvote dinarjev za nemške turiste, glede izdajanja vizumov ter zlasti za izboljšanje železniškega prometa. Tako železniška pošta direkcijska sta vodno pokazali razumevanje za potrebe tujškega prometa. Enako tudi ljub-

zastopnika Zbornice za TOI dr. J. Koceta, zastopnika železniške direkcije načelnika kom. prom. oddelka **Frana Podbregarja**, zastopnika poštne direkcije višjega kontrolorja **Ivana Kita** in zastopn. gozdne direkcije gozd. svetnika inž. **Ivana Juvana**.

Predsednik dr. Ratej je nato sporočil, da so pismeno pozdravili občni zbor predsednik Zbornice za TOI **Ivan Jelačin**, gen. direktor Putnika **Simić**, Tujskoprometna zveza iz Maribora, dr. Tartaglia, Zveza kopalnic v Zagrebu in na Sušaku.

Za pozdrave se je zahvalil načelniku **Trstenjak**, ki je želel obnemu zboru poln uspeh. Turistika ni danes noben luksuz, temveč potreba.

Predsednik Ratej se je zahvalil banski upravi, ki podpira Zvezo ne le moralno, temveč tudi materialno.

Overila so se nato pooblastila, izvolili zapisničarji in drugi funkcionarji obnega zboru, nakar je prešel predsednik **Ratej** na tretjo točko dnevnega reda: na poročilo upravnega in nadzornega odbora. Poročilo uprave je bilo razdeljeno med vse člane in se zato ni čitalo. K poročilu pa je dal predsednik **Ratej** številna pojasnila. Zlasti je tudi naglasil, da bi bilo dobro, če bi se mogla podati hkrati s poročilom o delu Zveze tudi poročila o delu vseh tujskoprometnih društev. Prosi zato vsa v Zvezi včlanjena društva, da pošljejo prihodnje leto svoja poročila. Upravno poročilo podaja jasno sliko o intenzivnem delu Zveze. Iz poročila posnemamo:

ljanska občina, Zbornica za TOI in druge ustanove. Posebno plodno je bilo sodelovanje s turističnimi ustanovami, gostilničarskimi organizacijami, SPD Avtoklubom itd.

Biljetarnice so imele leta 1938. prometa za 8,26, leta 1939. pa 7,79 milijona din. Zveza je uredila bančno poslovanje v vseh biljetarnicah, menjalnicah in informacijskih pisarnah. V glavni sezoni je bilo za tujce 11 izplačilnih mest. Doseženi so bili tudi napredki v hotelski službi.

Zveza je pospeševala potovanja po Sloveniji in v ta namen priredila več domačih izletov. Poživila je tudi zanimanje za stalne nedeljske izlete. Enako je priredila izlete v tujino. Domačih izletov je bilo 21, tujih pa 79.

Premalo razvita pa je prodaja časopisov in knjig. Zveza je uvedla tudi prodajo srečk drž. razredne loterije.

Poročilo govori nato o propagandnem delu Zveze. V ta namen je porabila Zveza za 74.284 din manj kot prejšnje leto. Ker pa je mogla uporabljati še star, a dober propagandni material, ni bila njena propagandna delavnost manjša. Število pisarn, ustanov in posameznikov, s katerimi je Zveza zavoljo tujskoprometne propagande v stikih, je naraslo v državi na 1160, v tujini pa na 262.

Zbirka fotografij iz Slovenije je narasla na 673. Banska uprava je nabavila nekaj novih filmov. Zveza je aktivno sodelovala pri snemanju filma »Jugoslavija vas vabi«. Klišajska zbirka Slovenije je narasla na 380 kosov.

Živahno je bilo sodelovanje Zveze pri velesejnih in večjih razstavah. V zimski sezoni je uvedla vsakotedenska radijska predavanja.

Zelo intenzivna je bila propaganda Zveze po časopisih. Na novo je organizirala časopisno reklamo.

Ta je bila kolektivna in so se ti inserati objavljali v 8 domačih in 12 tujih časopisih.

Tudi vremenskim poročilom je posvečala Zveza potrebno pozornost.

Statistika tujskega prometa navaja naslednje številke:

domači gostje:			
v klimatsko-pla-	1938	1939	
ninskih krajih	29.178	29.413	
kopalnišča in zdravilišča	5.463	5.738	
drugi turistični kraji	52.911	53.716	
skupno	87.552	88.867	
tuji gostje:			
v klimatsko-pla-	1938	1939	
ninskih krajih	23.498	22.318	
kopalnišča in zdravilišča	382	492	
drugi turistični kraji	21.216	20.882	
skupno	45.096	43.692	

Na prvem mestu je Bled, ki je imel leta 1938. 24.438 (od tega 18.091 tujcev), leta 1939. pa 24.345 (18.411 tujih) obiskovalcev.

Vse te številke pa veljajo le za območje tujskoprometne zveze v Ljubljani.

Nočnine so narasle od 702.120 v letu 1938. na 704.797 v letu 1939. Število nočnih domačih gostov se je dvignilo lani od 484.396 na 500.280, tujih gostov pa je padlo od 217.724 na 204.517.

Poročilo navaja končno splošni pregled o tujskem prometu in njegovih potrebah ter naglašja zlasti naslednje probleme:

1. Izdelati se morajo regulacijski načrti za turistične kraje. Jugoslavija mora biti pripravljena po sedanji vojni, da takoj more zadovoljiti tuje goste.

2. Poskrbeti je treba, da bo v vseh turističnih krajih vodovod, električna razsvetljava in izvedena asanacija naselij.

3. Skozi naselja se morajo ceste sprameksirati, da se odpravi nadloga s cestnim prahom.

4. Potrebna je zgraditev sodobnih cest od mej proti središčem.

5. V vseh turističnih krajih naj se uredi javne naprave.

Končno pa je treba še Zvezo gmočno usposobiti za intenzivnejše delo.

Predsednik **Ratej** je zaključil svoja pojasnila k poročilu, da je bilo delo Zveze in vseh turističnih organizacij uspešno tudi zato, ker so se vsi zavedali, da ne delajo le za svoje organizacije, temveč za občno korist. Iskreno se je zahvalil vsem, ki so pomagali, da je mogla zveza opravljati svoje naloge, zlasti pa se zahvaljuje občini, banovini, ministrstvu, železniški in poštni direkciji, novinarjem in tisku ter končno tudi vsem tujskoprometnim društvom in namneščencem Zveze.

Končno je predsednik **Ratej** počastil spomin umrlega župana **Permeta**.

Ravnatelj dr. **Žizek** je nato prečital račun izgube in dobička. Skupno je imela Zveza 1.457.574 dinarjev izdatkov. Osebni izdatki so znašali nad 768.000, materialni pa nad 314.000 din, ostalo se razdeli na propagando, subvencije, Vintgar itd.

V imenu nadzorstva je predlagal g. **Lavoslav Dolinšek** absolutorij upravi, kar je bilo soglasno sprejeto.

Debata o poslovnem poročilu

Delegat banske uprave dr. **Alojz Trstenjak** je nato stavil več vprašanj:

1. Katera društva so izstopila in zakaj.

2. Putnik je kupil v Zagrebu palačo za 5 milijonov din. Za propagando je izdal 2 milijona din,

Zveza pa je dobila le 20.000 din. Putnik se namerava angažirati tudi pri novem hotelu na Plitvicih. Zeleli bi, da bi se podobno zainteresiral Putnik tudi za Slovenijo.

3. Zakaj so bile ukinjene biljetarnice.

4. Strinja se z zahtevo, da se društvom poroča tudi o denarnem poslovanju Zveze.

5. Zakaj sta postavki upnikov in dolžnikov tako visoki?

Na ta vprašanja sta odgovorila predsednik **Ratej** in ravnatelj dr. **Žizek**.

1. Izstopile so podružnice SPD v Celju, Rušah in Trbovljah, ker spadajo v območje mariborske zveze. Izstopil je zakupnik v Kofcih, ker po pravilih ne more biti član. In končno je izstopilo društvo v Velikih Laščah. Toda na drugi strani je vstopilo v Zvezo 33 novih članov.

2. Putnik je v resnici kupil hišo v Zagrebu, toda to je bila le naložba obratnega kapitala. Bila je to naložba, ki je v skladu z dobrim gospodarstvom. Putnik pa je načelno pristal na to, da naloži podobno denar tudi v Ljubljani.

3. Glede biljetarnic je treba vedeti, da ima Putnik samo eno biljetarnico v Dubrovniku. V Sloveniji so vse biljetarnice last Zveze.

4. Večino podpor daje Putnik za propagando v tujini. Iz mednarodnega prometa ima tudi Putnik svoje glavne dohodke.

5. Glede postavk dolžnikov in upnikov je treba upoštevati, da so navedene te postavke po stanju 21. decembra 1939. in da so bile te medtem že v znatni meri likvidirane.

Občni zbor je nato prešel

na volitve

Po pravilih se izžreba vsako leto tretjina članov upravnega in nadzornega odbora.

Izžrebani so bili naslednji gospodje: dr. **Ciril Pavlin**, **Franjo Tavčar**, **Anton Cerer**, **Jože Dolinar** in **Ivan Gražner** ter namestniki: dr. **Mlinar**, **Božidar Malešič** in **Mihail Ferenčak**.

G. **Josip Turk** je nato predlagal, naj se vsi ti gospodje razen enega znova izvolijo ter se naj še enkrat žreba, kdo od teh odpade. Na novo pa se naj izvoli zastopnik Olepševalnega in tujskoprometnega društva v Novem mestu, ker vendar ne gre, da v vsem upravnem odboru ni niti enega zastopnika Dolenskega.

Predsednik **Ratej** je nato zaradi dogovora o kandidaturah prekinil občni zbor za pet minut. Med odmorom je bil dosežen sporazum, da se število odbornikov poveča od 16 na 18 in da se izvolijo vsi izžrebani stari člani uprave ter na novo zastopnika tujskoprometnih društev v Novem mestu in Metliki. Število članov nadzorstva pa se zviša na 4 ter se izvolita zastopnika Višnje gore in Novega mesta. Ta predlog je bil tudi soglasno sprejet.

Delegat iz Laškega je prosil, da bi Laško dobilo odprt termalni bazen.

Dr. **Žizek** je nato poročal o proračunu, ki izkazuje 114.000 din primanjkljaja. Po kratki debati je bil proračun soglasno sprejet.

Obravnavala so se še nekatera tujsko-prometna vprašanja, nakar je bil sprejet novi poslovnik.

Ko so se rešile še nekatere interne zadeve je predsednik **Ratej** malo pred 14. zaključil občni zbor.

Občni zbori

Elektrarna za Škofjo Loko in okolice ima svoj 20. redni občni zbor 25. aprila ob 9. v družbeni pisarni v Škofji Loki. Delnice se morajo položiti vsaj dve uri pred obnim zborom.

»Slograd«, slovenska gradbena in industrijska d. d. v Ljubljani ima 19. redni občni zbor 26. aprila ob poli 12. v prostorih Prometnega zavoda za premog v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Politične vesti

Velike protiangelske in protifrancoške demonstracije so bile v Milanu. Demonstranti so vdrli v britanski konzulat ter napravili precejšnje škodo. Manj pomembne protizavezniške demonstracije so bile tudi v Milanu in Firenci, kjer so demonstrirali dijaki. Tudi italijanski listi pišejo vedno bolj neprijazno o Angležih in Francozih. Posebno pozornost je vzbudilo tudi to, da je bil nenadoma odpovedan raport gen. komisarja za rimsko svetovno razstavo. Ta raport bi moral biti velika manifestacija za mir. Sedaj krožijo glasovi, da bo odpovedana tudi rimska svetovna razstava.

Večerni londonski listi poročajo, da se zbirajo nemške čete ob vsej madžarski meji do romunsko-sovjetske meje na bivšem Poljskem.

Turška vlada je pozvala svojega berlinskega poslanika v Ankaro na poročanje. Turška vlada je prepričana, da grozi Balkanu največja nevarnost. Ves turški tisk je pod vtisom, da bo Turčija prej ali slej v vojni.

Min. predsednik **Reynaud** je imel pred senatom velik govor o zadnjih dogodkih na Norveškem. Deljal je, da je Nemčija izgubila 30% svoje vojne mornarice in 78.000 reg. ton trgovinskega brodogoja. Zavezniki so popolnoma zaprli Nemčiji pot do švedske rude. Nadaljnji uspeh je v tem, da se bodo morali Nemci boriti na novi fronti. Četrta pa je, da je nemška propaganda izgubila veliko bitko.

Po zmagi v Narviku, kjer so potopili Angleži 7 nemških rušilcev in več transportnih ladij, so se angleški mornarji izkrcali in zavzeli mesto. Angleška admiraliteta in vojno ministrstvo sta izdala kratek skupen kominike, da so se angleške čete izkrcale na več točkah na Norveškem. Iz skupnega kominikeja sklepajo, da so se izkrcali tudi oddelki angleške pehote. Z zasedbo Narvika so dosegli Angleži jamstvo, da se iz tega pristanišča ne bo več izvažala švedska železna ruda v Nemčijo.

Vest o izkrcanju čet v Narviku je napravila v Angliji in Franciji silen vtis, dočim je nemško poročilo še z dne 15. aprila trdilo, da je Narvik še v nemških rokah. Kasnejša nemška poročila pa samo še pravijo, da je nemška vojska v južni in srednji Norveški uspešna. Nemške čete v Narviku so se umaknile v hribe, deloma pa prodirajo proti Švedski, vendar pa so že natele na norveški odpor. Na Norveškem je vest o zasedbi Narvika po Angležih zelo ohrabrila ljudi.

Nemci so izkrcali v južni Norveški nove čete. Na Švedskem cenijo, da znaša nemška ekspedicijska vojska na Norveškem približno 3 divizije. Nemci imajo tudi mnogo lahkih tankov, dočim težkih tankov niso mogli spraviti na Norveško po zraku.

Nemški pomorski strokovnjaki so objavili izjavo, v kateri pravijo, da je smešno angleško poročilo, da bi mogli Angleži položiti mine v Vzhodnem morju.

Nemci javljajo, da so potopili 7 angleških podmornic. Angleži to vest zanikajo in izjavljajo, da so izgubili na Norveškem samo 4 rušilce.

Norveški kralj **Haakon** je imel po radiu govor, v katerem je pozval norveško prebivalstvo, da se z vsemi silami bori za svojo svobodo. V svojem govoru je ostro obsodil nemške metode. Po njegovi izjavi so Nemci metali na žene in civilno neoboroženo prebivalstvo eksplozivne in zažigalne bombe.

Švicarski diplomatski krogi so mnenja, da je Nemčija zaradi izgub svoje mornarice mnogo izgubila na svoji udarnosti. Poslanec **Ceri** izjavlja v »Basler Nachrichten«, da so zadnji dogodki znatno spremenili položaj v škodo Nemčije.

Položaj na Nizozemskem je silno resen ter je izdala nizozemska vlada nove varnostne ukrepe. Vsa Nizozemska je bila ponoči zatemnjena. Policija je izvedla obširno racijo ter aretirala polno sumljivih tujcev. Ameriški dopisniki poročajo, da so na nemškem poslanstvu v Haagu začeli sežigati vse politične dokumente. Nemško poslanstvo pa to vest zanika.

V Belgiji so ustanovili koncentracijsko taborišče za sumljive tujce.

Švedska je izdala obsežne varnostne ukrepe. V vseh južnih pokrajinah je proglašena stroga pripravljenost. Večina ogroženih krajev ob norveški meji je že evakuirana.

Angleška letala so že sedmič napadla letališče **Stavanger** in vsakokrat napravila precej škode. Njih bombe so razdejale več hangarjev ter uničile oz. poškodovale številna nemška letala.

Denarstvo

Do 3 milijarde din tezavriranih

Na letni skupščini Združenja bank v Beogradu se je v poslovnem poročilu med drugim konstatiralo, da je bilo v zadnjih 7 mesecih tezavrirano denarja za 2 do 3 milijarde din. Velik obtok bankovcev ima že skoraj inflacijski značaj. Inflacijski učinek tega obtoka bi se pokazal v mnogo ostriji obliki, če ne bi bil znaten del denarja zaradi vojne tezavriran. Tudi pravi vzrok druginje je v velikem številu bankovcev. Ta vzrok pa se ni razumel, kar dokazuje protidraginjska uredba, ki upošteva le postranske in manj važne vzroke druginje.

Obtok kovanega denarja v Nemčiji

Po ravnokar objavljenih nemških uradnih podatkih je bilo v I. letošnjem tromesečju nakovano v nemških kovnicah aluminijastih kovancev po 50 fenigov za 50 milijonov 924.537 RM; aluminijastih novcev po 10 fenigov pa za 296.854 RM. Če se k tem kovancem prištejejo še drugi novci starega kova, potem je bilo v Nemčiji ob koncu marca v prometu:

novcev	za
po 5 mark	1.089.205.315 RM
po 2 marki	252.605.289 "
po 1 marko	419.303.084 "
po 50 fenigov iz niklja	116.880.833 "
po 50 fenigov iz aluminija	62.724.030 "
po 10 fenigov	106.215.941 "
po 5 fenigov	44.634.730 "
po 2 feniga	9.836.018 "
po 1 fenig	13.235.561 "

Albanska narodna banka je znižala obrestno mero od 6 na 5-5%. V Španiji je bilo razpisano posojilo 2.465 milijonov pezeta, ki naj služi kot dopolnitev prej razpisane velikega državnega posojila.

Dobave - licitacije

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 22. aprila ponudbe za dobavo admiralskega sidra.

Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 25. aprila ponudbe za dobavo lite kovine; 30. aprila za dobavo kompletnega vitla z električnim pogonom.

LICITACIJE

Pri Upravi zavoda za izdelavo vojne opreme v Beogradu in istočasno v Zagrebu bo 19. aprila licitacija za dobavo nekrišplovane usnja; 20. aprila materiala in pribora za izdelavo obleke; 22. aprila raznega usnja in dne 27. aprila raznega pribora za vojno opremo.

Dne 25. aprila bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani ustna licitacija za dobavo raznih živil.

Dne 29. aprila bo pri tehničnem oddelku Ispostave banske uprave v Splitu licitacija za dobavo in postavitve podov iz terazo plošč.

Dne 30. aprila bo pri Centralni direkciji rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo jamskega lesa; 3. maja jeklenih vrvi; 7. maja vrtnih priprav; 14. maja naprave za zasipavanje odkopa ter 2 kompletnih drsalnih naprav na električni pogon.

Dne 3. maja bo pri 1. odd. vojno-tehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skopju pismena licitacija za dobavo raznih vrst usnja; 7. maja razne svinjske dlake; 9. maja raznega lesa (deske, talpe); 14. maja barv, bencinske mešanice, vazelina, petroleja, nafte, parafina, parafinskega olja, kislin, firneža, raznih olj, karbida idr.

Dne 3. maja bo pri štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo objekta vojašnice »Kralja Petra I.« v Ljubljani.

Dne 5. maja bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo kartonskih škotel za tobak.

Dne 7. maja bo pri Centralni direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo elektromotorja s priborom za drž. rudnik v Mostaru ter raznih električnih kablov.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Položaj Nemčije glede oskrbe z volno

Nemčiji manjka doma tako bombaža kakor volne. Do neke mere se dá oboje nadomestiti z lesno volno, toda samo da bi krila izpad uvoza bombaža, bi morala Nemčija potrojiti svojo sedanjo produkcijo lesne volne. Jute Nemčija sploh ne more več dobiti, in zalaganje s konopljo in sizalom (vrsta agave) je resno zmanjšano.

Uvoz volne v Veliko Nemčijo

(Podatki za »veliko« Nemčijo obsegajo vedno tudi podatke za Avstrijo, Češkoslovaško in vso Poljsko. Ti podatki so povzeti po uradnih poročilih.)

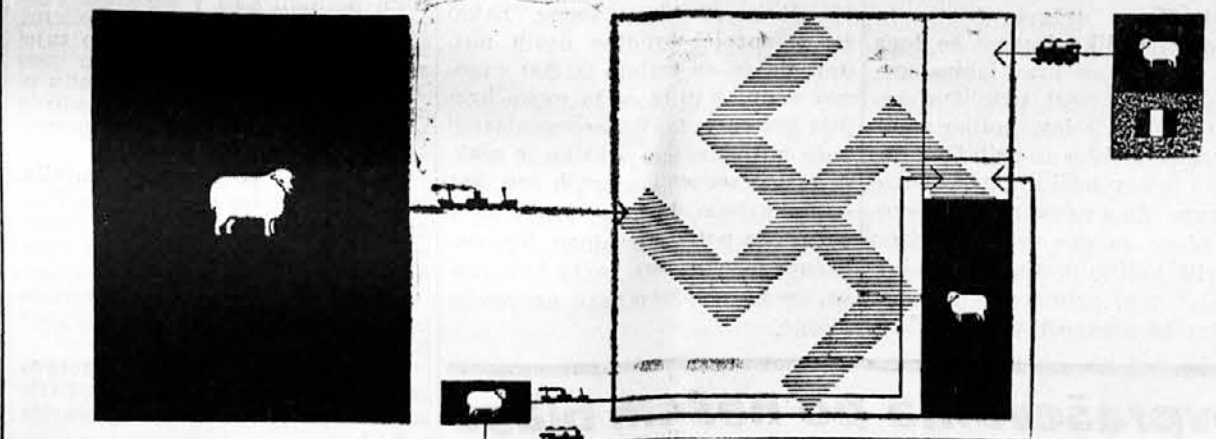
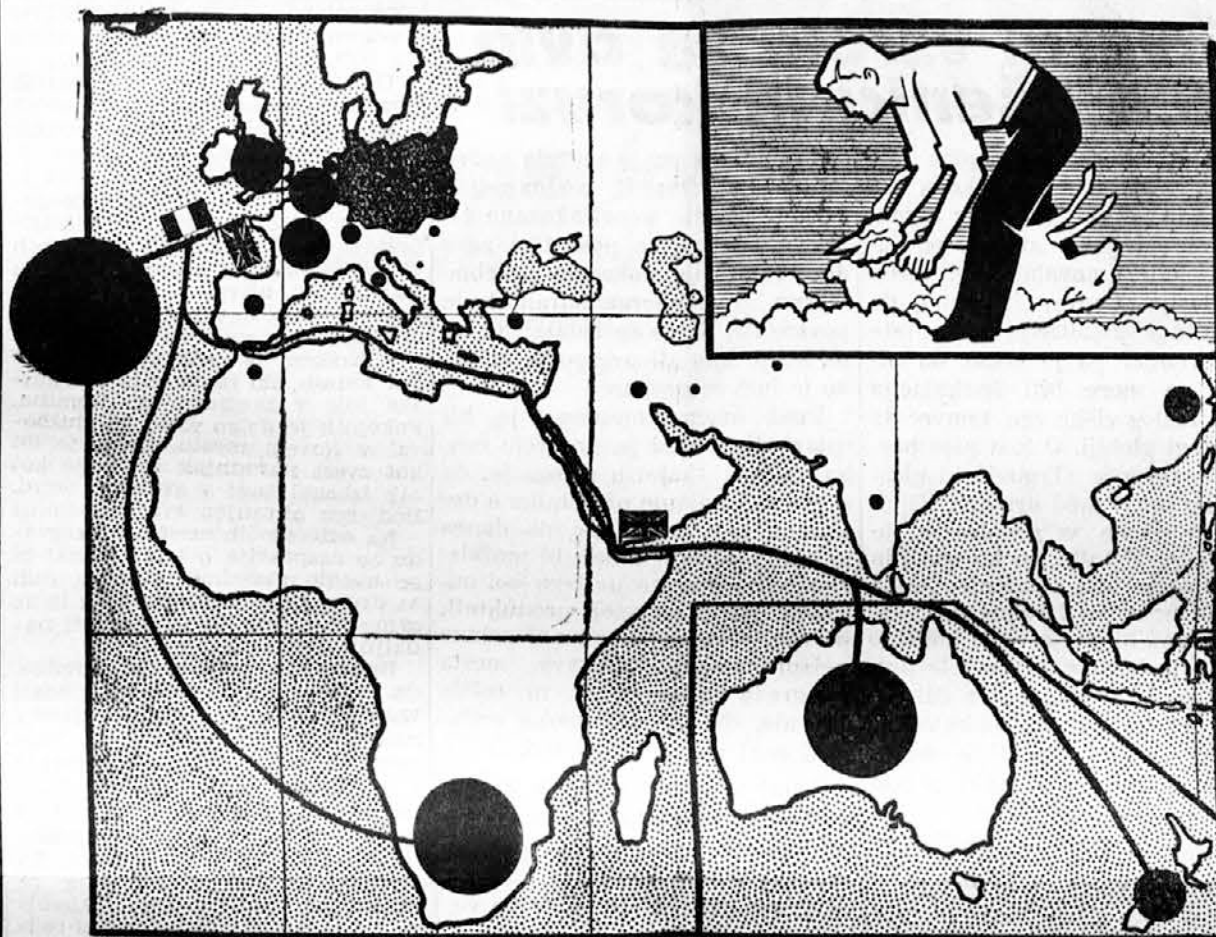
Sicer bi nekatere dežele, ki dovajajo volno v Nemčijo po suhem, mogle povečati svojo proizvodnjo. Toda bile bi po večini zato odvisne od dovažanja surove volne iz Afganistana, Kitajske ali Mandžukua, ki ga pa utegne blokada spodrezati. Treba je upoštevati tudi vprašanje prevoza. Donava n. pr. in balkanske železnice bodo potrebne predvsem za dovažanje romunskega petroleja.

Zaloge in nadomestila

Po uradnih podatkih se zdi, da je Nemčija imela ob izbruhu vojne mogoče 60.000 ton volne v zalogi. Od raznih nadomestil se dá upo-

Finska vojna je najbrže omejila njen izvoz. In pomanjkanje tujih deviz tudi ovira dovoz. Seveda bi mogla Nemčija uporabljati svoje lastne gozdove in one v zasedenih ozemljih. To pa bi pomenilo postavljanje novih tovarn in gradnjo novih železnic ter veliko porabo električne sile, oziroma bi znova obremenilo že itak zelo obremenjeno proizvodnjo premoga.

Lanital, za katerega je glavna surovina kazein, dobljen iz mleka, je baje bolj topel ko volna, toda ne prenese mokrote. Nemčija ima sicer zelo razvito produkcijo kazeina, vendar je uvozila 1938. leta še 8.600 ton in 5.800 ton v prvih

1. Gornji zemljevid kaže, odkod je Nemčija 1938. leta dobivala surovo volno. Velikost krogov je skladna s količino importirane volne. — 2. V spodnjem diagramu pomeni s svastiko označeni pravokotnik nemško porabo volne I. 1938. Črna pravokotnika ob straneh predstavljata uvoz surove volne v Nemčijo po morju, oziroma manjšo količino, ki jo lahko dobiva Nemčija razen po morju tudi po daljši poti po suhem.

Iz katerih dežel:	tisoč ton	%
Skupni uvoz I. 1938.	193.854	100,0
in to iz:		
Skandinavskih dežel (z Islandijo)	870	0,4
Vel. Britanije in Irske	8.681	4,5
Francije in kolonij	7.971	4,1
Balkana in Turčije	1.353	0,7
od tega iz Jugoslavije	250	
Belgije	7.066	3,6
Južno-afriške unije	37.171	19,2
Kitajske	3.503	1,8
Argentine	35.295	18,2
Brazilijske	4.966	2,6
Čileja	8.906	4,6
Urugvaja	17.872	9,2
Avstralije	42.113	21,8
Nove Zelandije	8.143	4,2
drugih dežel	9.944	5,1

Isto leto je bila poraba »velike« Nemčije, vključivši domačo proizvodnjo (16.650 ton ali 6%) ter porabo ostankov in umetne volne (138.000 ton ali 50%) skupno 276.050 ton.

Jasno je, da bo skoraj ves uvoz volne med vojno zaprt po blokadi na morju, kajti po kopnem utegne Nemčija dobiti le kakih 11,8 % vsega svojega normalnega uvoza.

rabiti za vojaške uniforme n. pr. moher, ki je pa drag in svetovna proizvodnja majhna. Največ ga dobivamo iz USA, Turčije, Južno-afriške unije in iz Basute. Od vseh teh je odprta Nemčiji samo še Turčija, katere proizvodnja je znašala 1937. leta 5.500 ton in izvoz 4000 ton.

Tudi odpadki so razmeroma dobra nadomestna tvarina. Vendar so vlakna navadno krajša in zato trpežnost manjša; ako je bilo porabljeno večkrat prano blago, je blago tudi manj toplo.

Lesna volna je dosti boljši nadomestek za bombaž kakor pa za volno, a se deloma uporablja tudi za to. Vendar slabo drži mokrote, se močno mečka in izgublja obliko. Hitro so zadnji čas napredovale iznajdbe, ki odpravljajo to slabost stran lesne volne. Našli so že nadomestilo, ki je lažje in toplejše od volne. Vendar pa je proizvodnja vseh teh dobrih tipov lesne volne dosti dražja, kakor pa navadnih tipov. Razen tega je treba surovino za lesno volno — celulozo — dobro kvalitete — uvažati, in to večinoma iz Finske in Švedske.

7 mesecih 1939. Mleko se razen tega sedaj menda bolj uporablja za hrano.

I. G. Farben tovarne delajo poskuse za proizvodnjo kaknega nadomestnega tkiva iz mineralij, podobnega ameriškemu nylonu. Zankrat pa niso našli še nič uporabnega.

Racioniranje tekstilij

Pomanjkanje vseh vrst surovin za tekstilije, posebno bombaža in volne, je povzročilo racioniranje. Od 15. nov. 1939. ima vsak Nemec posebno nakaznico za oblačila (Reichskleiderkarte) s 100 točkami, ki jih sme porabiti v enem letu. Ženska volnena obleka n. pr. šteje 40 točk, krilo 20, bluza 15, moške hlače 20, telovnik 8, suknja 32, otroška dvodelna letna obleka 10, zimska 16, plašček 15 itd. Ženska ima pravico samo do 4 parov nogavic na leto. Če hoče kupiti več, lahko dobi še dva para, toda odštejejo ji za ta dva para dvojno število točk. Moški dobe 3 pare kratkih nogavic oz. še dva za dvojno število točk (ženske nogavice 4, moške 5 točk). Letnih in

Vsak napreden tr govec

prodaja le tako blago, s katerim svojim odjemalcem koristi.

Nudite tudi Vi Vaši m odjemalcem v prvi vrsti naravno Rogaško slatino; s tem koristite njim in sebi!

zimskih plaščev za može in žene ni mogoče kupiti z normalno karto, temveč morajo imeti za to posebno karto. Poleg tega pa morajo ob nakupu novih plaščev oddati stare. Izjeme so samo družine z mnogimi otroki.

Zaradi pomanjkanja blaga so začeli tudi krojači predlagati spremembe, n. pr. manjše število žepov v moški obleki. Žene so začele parati stare svilene nogavice in iz pridobljenih niti, spletenih po 6—10 nitk skupaj, plesti moške nogavice.

Zunanja trgovina

Jugoslovansko-nemški stalni gospodarski odbor se sestane, kakor se poroča iz Beograda, dne 6. ali 10. maja v Berlinu.

Romunija je prepovedala izvoz žita. Prepoved pa ne velja za doseganje pogodbe s tujimi državami.

V Londonu je bila ustanovljena nova angleška trgovska družba »Enko« (English Commercial Corporation) za okrepitev angleške trgovine v Balkanom in južno-vzhodno Evropo.

Veliko število italijanskih ladij je prišlo v Anglijo, da nalože angleški premog.

Na Madžarskem so že uvedli dva brezmesna dneva. Sedaj pa je bila racionirana tudi poraba sladkorja in masti. Sladkor se bo dobival le na karte, in sicer 1 kg na osebo in mesec. Poraba masti se bo omejila le v Budapešti in bo mogel vsak dobiti na teden le 240 gramov masti.

Mednarodni lesni kongres, ki bi moral biti meseca junija v Helsinkih, je bil odložen na nedoločen čas.

Neka skupina angleških industrialcev namerava ustanoviti v Turčiji tovarno za izdelovanje vreč iz jute. Surovine bi dobivala tovarna iz angleških kolonij.

Objave v »Službenih listih«

»Službeni list« banske uprave dravske banovine z dne 23. marca objavlja: Pravilnik o zaščiti pred letalskimi napadi, II. del, sanitetna služba — Spremembe v staležu banovinskih uslužbencev v območju dravske banovine.

»Službeni list« banske uprave dravske banovine z dne 27. marca je objavil: Uredbo o delu in poslovanju društva Rdečega križa v vojni — Uredbo o drž. intervenciji na trgu za vino in žganje — Odločbo o znižanju carine za livarsko železo in o odpravi carine na staro železo in odpadke iz bele pločvine — Odločbo o znižanju carine na pluge in njih dele.

»Službeni list« z dne 30. marca (kos 26.) je objavil: Pravilnik o banovinskem proračunu dravske banovine za leto 1940/41. — Pravilnik »Bednostnega sklada« dravske banovine s proračunom za l. 1940/41. — Razglas o proračunu mestne občine mariborske za upravno leto 1940/41. — Razglas o proračunu mestne občine celjske za upravno leto 1940/41.

»Službeni list« kr. banske uprave dravske banovine z dne 3. aprila (kos 27.) je objavil: Proračun izdatkov in dohodkov dravske banovine za l. 1940/41.

»Službeni list« banske uprave v Ljubljani z dne 10. aprila objavlja: Uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih — Uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah — Uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o sodnih taksah — Pravilnik o opravljanju viničarskega izpita.

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje firme:

Kocjančič Frane, Domžale. Izdelovanje vate in obveznih predmetov vseh vrst in trgovina s temi predmeti.

Lesna industrija Predrag M. Popić, Lipa občina Teharje. Obratni predmet: industrijska obrt, predelovanje lesa in izdelovanje stolov ter drugih lesnih izdelkov na tovarniški način.

»Malina« Schweiger in Močnik, Ljubljana. Obratni predmet: Proizvodnja brezalkoholnih pijač, marmelad ter trgovina s temi proizvodi, zlasti z malinami in polfabrikati ter s kolonialnim in specerijskim blagom in nakup v ta namen potrebnih kakršnih koli surovin. Javna trgovska družba. Družbenika Schweiger Florjan in Franc Močnik, oba trgovca v Ljubljani. Družbenika zastopata firmo kolektivno.

Šalamun & Lampe, družba z o. z., Ljubljana. Obratni predmet: manufakturna trgovina na malo in veliko. Osnovna glavica v višini 400.000 din je donesena v stvarni vlogi manufakturnega blaga. Poslovodja: Stane Šalamun in Vilko Lampe, oba trgovca v Ljubljani. Družbo zastopa vsak poslovodja samostojno.

Friedfeld Norbert, trgovina z lesom, gozdnimi in deželnimi pridelki na debelo, Vuzenica.

Vpisale so se spremembe in dodatki pri naslednjih firmah:

Mayer in drug, industrija čipk, družba z o. z., Bled. Vpiše se poslovodja Mayer Emerik ml., trgovec v Ljubljani.

Srečko Kobi, družba z o. z. na Bregu pri Borovnici. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Srečko Kobi, trgovec v Podpeči.

Lesna industrija, družba z o. z. v Kočevju. Izbrisal se je dosednji družbenik in poslovodja Perz Ferdinand. Poslovni delež odstopenega Perza v višini 17.000 din se je prenesel na oba ostala družbenika Ivana Zurla in Adolfa Fornbacherja z enako polovico.

Aug. Agnola, steklarski obrt in trgovina s steklenimi in porcelanskimi izdelki v Ljubljani. Vpiše se prokurist Anton Agnola, dipl. komercialist v Ljubljani.

A. Gorec, družba z o. z. v Ljubljani. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorja: Albert Killer, poslovodja, Josko Gorec, trgovec, oba v Ljubljani.

»Export« komanditna družba za mednarodne Transporte, lastnica Erna Suša, Ljubljana. Besedilo odslej: Spedicija »Export« — Erna Suša, Ljubljana, Bleiweisova 34.

Kocjančič & drug, izdelovanje vate in vsakovrstnih obvez, družba z o. z., Ljubljana. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Franc Kocjančič, tovarnar na Viru pri Domžalah.

Anton Krisper Coloniale, Ljubljana. Vstopil je družbenik Milko Pungartnik iz Ljubljane. Od 1. januarja 1940. javna trgovska družba. Tvrdo zastopa vsak družbenik samostojno.

»Malina«, družba z o. z., Ljubljana. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator Florjan Schweiger, trgovec v Ljubljani.

Zidarski mojstri, družba z o. z., Ljubljana. Izbrisal se poslovodja inž. Franc Živec.

»Zora«, trgovina z nogavicami, manufakturnim in galanterijskim blagom, perilom in pleteninami Tea Vasič, Ljubljana. Besedilo odslej isto z dostavkom komanditna družba.

Jugoslavenska P. Beiersdorf & Co, družba z o. z. (besedilo tudi hrvaško, nemško in francosko), Maribor. Sedež glavnega zavoda odslej: Maribor, Koroska c. 19. Znamuje se ustanovitev podružnice v Beogradu, besedilo v sloven-

ščini, hrvaščini, nemščini in francosščini.

Novak & Co, ročna tkalnica, Maribor-Melje. Izstopil je družbenik Voj Norbert.

Caro in Jellinek, mednarodno špedicijsko delniško društvo, Zagreb, podružnica v Mariboru. Sklenila se je fuzija s tvrdko Intercontinentalne jugoslavenske transportno in prometno d. d., preje S. W. Hoffman v Zagrebu. Besedilo firme odslej: Intercontinentale & Caro i Jellinek, Jugoslavensko transportno d. d., Zagreb, podružnica Maribor. Besedilo firme tudi srbsko, slovensko, nemško, francosko in angleško. Delniška glavica v višini 2.500.000 din je razdeljena na 6250 enakih delnic. Izbršajo se dosednji člani načelstva: dr. Adolf Mihalič, Izidor Somborski, Koloman Gerö, dr. David Karlovič, dr. Miroslav Lackenbacher,

Hugo Schwarz, Karel Wagner in Vilim Lackenbacher ter prokuristi: Oton Benesch, Jurij Lackenbacher in Lavoslav Mogan. Vpišejo pa se: Krešimir Brovet, trgovec, Artur Gvozdanović, direktor Jugsl. udružene banke, Jakov Kosser, direktor tvrdke Intercontinentale & Caro i Jellinek, vsi v Zagrebu. Nadalje se vpišeta prokurista Daniel Cartagine in Pavao Altstädter, oba iz Zagreba.

B. Ascher & Sin, Murska Sobota. Besedilo firme odslej: B. Ascher in Sin, imetnik Arvaj Vincenc.

Berger in sin, Murska Sobota, trgovina z usnjem, kožamj in žitom. Besedilo firme odslej: Josip Berger in sin, imetnik Berger Bela.

Evgen in Arnold Heimer, trgovina z mešanim blagom v Murski Soboti. Družbenika zastopata odslej firmo vsak samostojno.

Stvarni vzroki za dvig cen pšenici in koruzi

V naši javnosti se mnogo razpravlja zaradi zadnjega skoka cen pšenici in koruzi, ker se je zaradi tega vse življenje znatno podražilo. Nekateri navajajo kot vzrok spekulacijo. Čeprav je jasno, da ima tu tudi spekulacija svoje prste vmes, vendar pa je jasno, da nikakor ne more biti spekulacija glavni razlog višjih cen, temveč da so razlogi globlji. O tem piše precej prepričljivo »Trgovinski glasnik«, ko pravi med drugim: Kljub visokim cenam za pšenico, ki je dosegla že 250 din, in koruzo (do 200 din), je bila v zadnjem času kupčija nekoliko živahnjša. Vendar pa oni, ki imajo večje količine pšenice in koruze, še ne žele prodajati svojega blaga, ker čakajo, da se položaj razjasni. Ti še vedno računajo s tem, da bi se mogle razmere tudi še spremeniti in zato odlašajo s prodajo.

Nejasen položaj je tudi zaradi tega, ker se še ne ve, koliko je še žita v državi. Nihče ni vodil evidence o tem, koliko se je približno potrošilo v državi pšenice in koruze ter koliko imamo še tega blaga. A to bi se prav lahko ugotovilo, ker se vsaj približno ve, koliko je dala žetev, koliko se je že izvozilo, koliko se približno potroši na leto v naši državi pšenice in koruze. Že z navadnim odštevanjem bi se moglo vsaj približno ugotoviti, koliko morejo še znašati zaloge. V tem primeru tudi popis blaga ne bi povzročil večjih težkoč.

Vsa težava pa je nastala sedaj, ko so tudi zaradi mednarodnih razmer nastale nepričakovane težave. Sedaj so se posledice naše desorganizacije pokazale posebno močno. Ta desorganiziranost je povzročila, da so se izdajali ukrepi, ki je bilo ali prepozno ali pa ko je bilo že prepozno.

Pred dvema mesecema je bil ustanovljen urad za kontrolo cen, toda oblasti, katerih naloga je, da skrbijo za izvajanje pravilnika o delovanju tega urada, še do danes ne funkcionirajo, kakor bi morale. Zato cena pšenice na trgu kot surovine skače na vseh produktih borzah, cena moke pa naj ostane neizpremenjena. Uprava mesta Beograda še do danes ni rešila prošnje, da se cena moke prilagodi ceni pšenice na borzi.

Sedaj je prišla še nova nevarnost — povodnji. Računa se, da bo donos pšenice zaradi povodnji za najmanj 5 milijonov stotov manjši kot druga leta. Nič se pa še ne ve, koliko bo škode zaradi pozne setve ali iz drugih razlogov. Zakaj se ni sprejel predlog naših ministrov, da bi se zmlelo 20.000 vagonov pšenice in bi se ta moka hranila kot rezerva. V desorganizaciji naše gospodarske politike je glavni razlog sedanjih visokih cen, ker se ni skrbelo, da bi se pravočasno napravile potrebne zaloge. Vse današnje nemožnosti ne bi bilo treba, če bi se pravočasno napravile zaloge.

Povpraševanja po našem blagu v tujini

202 — Bremen: stekleno blago za reeksport,
203 — Carigrad: ponuja se zastopnik jugoslovanskim tvornicam za turški trg,
204 — Tulle (Francija): suhe češplje, mesne in paradižnikove konzerve, pekmez iz češpelj, klobase, slanina, gnjat, sveža in kuhana,

205 — Chicago: oljnata semena in druga semena, začimbe, živila,
206 — Hamburg: filigranski nakit in druga narodna ročna dela iz lesa, keramike in usnja,
207 — Hamburg: zastopniška firma išče zvezo z našimi izvozniki kemično-tehničnih surovin,
208 — Genova: jajca,
209 — Stettin: špeditersko pod-

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopališče te vrste v Sloveniji ZDRAVI Z USPEHOM boleznih srca, ledvic, živcev, jeter, žolča, želodca, notranjih žlez in spolne motnje.

ODPRTO OD 12. MAJA! — Maj, junij 10 dni din 700,- do 850,- Vse vračunano (pension, zdravnik, kopeli, kopališke takse)

Moderni komfort, tekoča voda, godba, dancing, kavarna, ton-kino, tenis itd. — Obširne prospekte dobite na zahtevo pri PUTNIKU ali naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

BIRMANSKA DARILA

ure, zlatina, srebrnina in optični predmeti po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar — LJUBLJANA SV. PETRA CESTA ŠTEV. 36

jetje nudi svoje usluge za pomorski prevoz blaga našim izvoznikom v baltičke in skandinavske države.

Interesenti naj se obrnejo na »Obaveštajni osek Zavoda za unapredjenje spolne trgovine u Beogradu«, poštni predal 818 ali na »Delegacijo Zavoda za unapredjenje spolne trgovine, Zagreb, Ilica 49/III., 2. stopnišče, ter naj pri tem navedejo tekočo številko povpraševanja oziroma ponudbe ter kraj, na katerega se povpraševanje oziroma ponudba nanaša.

Doma in po svetu

Na Hrvaškem je bila uveljavljena nova uredba o občinskih volitvah v kmetijske občine. Še nadalje ostane v veljavi javna volilna pravica, kar sicer ni posebno demokratsko, kar pa je razumljivo z ozirom na položaj, ki ga zavzema na Hrvaškem vladajoča HSS.

Grško-katoliški škof v Križevcih Njardri je nenadoma umrl.

Dr. Vladimir Travner, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru, je umrl po daljši bolezni. Pokojnik je bil znan po svojih izvrstnih zgodovinskih spisih ter bil tudi marljiv delavec v mariborskih kulturnih društvih. Zaradi svojega vedrega značaja je užival v vseh krogih največje spoštovanje. Bodi mu ohranjen lep spomin!

V Krškem je umrl sodnik Božidar Romih, sin ravnatelja meščanske šole v Brezicah dr. Romiha. Pokojnik je dolgo vrsto let služboval v Novem mestu. Znan je bil kot zvest narodnjak in se je kot tak izkazal tudi v svetovni vojni. Bodi mu ohranjen svetel spomin!

Na odločujočih mestih v Beogradu se razpravlja o tem, če naj bi se uvedlo maksimiranje cen tudi za druge kmetijske proizvode in ne samo za koruzo, da se prepreči nadaljnji dvig draginje.

Beograjska policija je odredila, da se morajo v 10 dneh pregledati vsa dovoljenja za bivanje tujcev v naši državi. Samo tujci, ki bodo mogli dokazati, da je njih bivanje v Beogradu res potrebno, bodo smeli ostati v Beogradu. Vsi drugi bodo pozvani, da zapuste Jugoslavijo, ker bi bili sicer izgnani. Ta odredba pa seveda ne velja za obiskovalce beograjskega velesejma in za turiste, ki pridejo z rednimi potnimi listi v Beograd. Pregled dovoljenj bo izvedla policija, ker se je ugotovilo, da širijo tuji razne alarmantne vesti. Po vsej Jugoslaviji in ne le v Beogradu bi se morala izvesti stroga kontrola nad tujci, ker je teh res že preveč v državi.

Nevarnost povodnji je minila, ker so začele vse vode padati. Pričakujejo, da se bodo mogli ljudje v nekaj dneh vrniti v svoje hiše, če niso bile od povodnji porušene.

V Beograd je prišla na povabilo beograjskega velesejma skupina bolgarskih časnikarjev.

Pri nogometni tekmi med reprezentancama Jugoslavije in Nemčije na Dunaju je zmagala Jugoslavija z 2 : 1.

Promet s skandinavskimi državami je ustavljen, kakor so sporočile nemške železnice naši železniški upravi.

Predsednik Roosevelt je imel na zborovanju vseameriške zveze velik govor, ki so ga prenašale vse ameriške radijske postaje. V svojem govoru je naglašal ameriško načelo miru in dobrih sosednjih odnosov, ki so Ameriko obvarovali pred vojnami. Vsak narod ima pravico do svoje svobode in neodvisnosti. Vsak narod ima pravico, da si sam kroji življenje in si izbere način svojega življenja. Vsi spori se morajo urediti le na podlagi pravičnosti, ne pa s silo. Vsak narod ima pravico dostopa do surovin. Amerika nima nobene potrebe, da bi spremenila mednarodni red. Ne poznamo rasne nadgradnosti, ne stremimo po diktaturi s pomočjo svetovne revolucije in ne gazimo pravice nobenega naroda. S svojim redom je ustvarila Amerika osnove za svobodno življenje več sto milijonov ljudi. Sedaj, ko je iz-

bruhnila vojna v Evropi, moramo biti pripravljeni, da vsak napad s silo na Ameriko pariramo tudi s silo. O tem ne sme biti nobenih iluzij. Kdor se dotakne le ene ameriške države, se je dotaknil vseh.

Ameriška vlada je zahtevala nov kredit v višini 665 milijonov dolarjev za zgraditev 100 novih vojnih ladij ter 600 letal. Tako demokratična kot republikanska stranka sta se že izjavile za dovolitev teh kreditov.

Norveška vlada je sporočila angleški vladi, da imajo nemški letalci očitno povelje izvršiti napad na kralja Haakona. Kjer se mudi kralj, takoj padajo tam bombe. Mnoge so eksplodirale v njegovi neposredni bližini. Kralj mora vsak hip menjati svoje bivališče.

Nemške čete so v južni Norveški že prodrle do švedske meje. Tudi severno od Osla so nemške čete napredovale.

V Kattegatu se je po švedskih poročilih začela nova velika pomorska bitka.

Zavezniške čete so se izkrcale na severni Norveški na sedmih krajih. Med četami so tudi kanadske, francoske in poljske čete.

Norveška vlada je po angleškem radiu objavila navodila za norveški narod. V teh navodilih pravi, da pomoč Francije in Anglije že prihaja. Prvi znak te pomoči je zopetna osvojitve Narvika. Mnogo norveških letalcev in mornarjev je že v službi angleške vojske. Norveško prebivalstvo naj sprejema francoski in angleški denar. Uradno razmerje tega denarja do norveške krone bo določeno kasneje. Dogovorjeno je, da vladajo na Norveškem iste cene za blago kakor v Angliji. Vse norveške oblasti, vojaške ko civilne, naj nudijo francoski in angleški vojski vsako pomoč. Vsak naj takoj javi o gibanju sovražne vojske. Norveški narod bo zmagovito zaključil svojo borbo za svobodo.

Angleške čete so se izkrcale na Farerskih otokih.

Rumunski propagandni minister Giurescu je prišel v Rim. Njegove mu obisku pripisujejo tudi političen pomen.

Beograjski velesejem,

ki bo odprt še do 22. aprila, je letos zelo dobro obiskan in zanimanje mnogo večje kakor druga leta. Posebno iz Srbije prihajajo na velesejem številni kupci. Tudi razstavljalci je letos znatno več. Razstavljeni so tudi čisto novi stroji, celo protiletalski topovi, ki vzbujajo posebno zanimanje.

Na vsak način se obisk beograjskega velesejma letos prav posebno priporoča.

Cigarete so se podražile

Nakrat so bili presenečeni kadilci s podražitvijo cigaret. Vsak zavoječek cigaret, tudi najcenejši se je podražil za 1 din. Podražil se je tudi ves cigaretni tobak, večinoma za 50 din pri kg, kar je zlasti za nižje vrste zelo mnogo. Monopolska uprava upa, da se bodo s tem povečali njeni dohodki za okoli 250 milijonov din. Ni pa izključeno, da se bo monopolska uprava uračunala, ker so mnogi kadilci tako nejevoljni, da so sklenili, da sploh ne bodo več kadili. Sicer je res, da takšni sklepi ne drže posebno, toda nekateri bodo le obveljali in konsum bo padel. S tem pa je tudi efekt zvišanih cen dvomljiv.

Cigaram, nosnemu tabaku in cigaretnemu papirju se cene niso zvišale.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovanec do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.